

Marek Ciara
(Warszawa)

**MATERIAŁY WANDY HABERKANT
(1871-1931)
(90)**

Wanda Haberkant urodziła się 10 maja 1871 r. w Dąbiu nad Nerem w powiecie kolskim. Była córką Jana Adama Haberkanta, pastora i uczestnika powstania w 1863 r. i Heleny z Tydelskich. W 1887 r. ukończyła gimnazjum w Kaliszu. Od 1887 r. pracowała jako nauczycielka przyrodoznawstwa w prywatnej szkole w Koninie należącej do jej siostry Heleny Semadeni.

Od 1893 r. do 1897 r. studiowała chemię i przyrodoznawstwo na uniwersytecie w Genewie. Studia ukończyła uzyskując stopień doktora po przedstawieniu pracy, *Recherches sur deux Acides Naphtopicroques*.

W latach 1897-1902 uczyła przyrody i chemii w gimnazjum w Koninie. Od 1902 r. była nauczycielką w prywatnych szkołach: Kotwickiej, Jankowskiej, Sierpińskiej, Platerówny i w Gimnazjum im. Mikołaja Reja.

Brała udział w strajku szkolnym w 1905 r. Od roku 1906 przez ponad 20 lat była nauczycielką w szkole Jadwigi Kowalczykówny przy ulicy Wiejskiej 5 w Warszawie. Od 1919 r. wykładała na kursach wakacyjnych dla nauczycieli. W 1923 r. Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego powołało ją na wizytatorkę szkół. W 1928 r. przeszła na emeryturę. W 1929 r. wykładała metodykę przyrodoznawstwa w Wolnej Wszechnicy Polskiej. Brała udział w pracach Komisji Oceny Książek Przyrodniczych.

Rodziny nie założyła. Zmarła 16 marca 1930 r. w Warszawie, pochowana została na cmentarzu Ewangelicko-Augsburskim przy ul. Młynarskiej, al. 29, rz. 1, m. 42. _

Materiały Wandy Haberkant wpłynęły do PAN Archiwum w Warszawie drogą zakupu od Romany Lubodzieckiej w 1967 r. i w roku 1968 (numery w księdze nabytków: 769 i 807).

W 2020 r. Marek Ciara uporządkował materiały spuścizny i sporządził inwentarz. Objętość zespołu to 0,10 m. b. Materiały spuścizny uporządkowano zgodnie z *Wytycznymi opracowania spuścizn archiwalnych po uczonych*. Ze spuścizny wydzielono i przekazano do Zbioru Fotografii fotografię portretową Wandy Haberkant (sygnatura IV-296-001), oraz album z fotografiami nauczycieli i uczennic pensji Leonii Rudzkiej w Warszawie z roku szkolnego 1901/1902 (Zbiór Fotografii I-54).

Spuścizna zawiera materiały z lat 1926-1929 [1963]. W jednostce 1 i 2 znajdują się 2 bruliony z notatkami do lekcji przyrodoznawstwa w szkole Jadwigi Kowalczykówny z lat 1923-1929. W trzeciej jednostce listy obecności i notatki z wykładów w Wolnej Wszechnicy Polskiej z 1929 r. W czwartej jednostce maszynopis biografii Romany Lubodzieckiej *Wanda Haberkantówna 1871-1930. Życie i działalność*. W piątej jednostce znajdują się wydane drukiem prace Wandy Haberkant: *Protokoły lekcji przyrodoznawstwa*, część 1 i 2 (Warszawa 1927 i 1929).

W PAN Archiwum w Warszawie spuściznie nadano sygnaturę 90. W wyszukiwarce www.szukajwarchiwach.pl zespół ma numer 302/ 550 /0. Inwentarz składa się z 5 jednostek.

Źródła i bibliografia

1. *Materiały Wandy Haberkantówny*, Polska Akademia Nauk Archiwum w Warszawie, sygnatura 90
2. Konarska B., *Haberkantówna Wanda*, [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, tom IX, Wrocław-Warszawa-Kraków 1960-1961, s. 214-215
3. *Wanda Haberkantówna*, [w:] [pl. wikipedia. org/wiki/](http://pl.wikipedia.org/wiki/)

INWENTARZ

1. Szkoła Jadwigi Kowalczykówny
Notatki do lekcji przyrody
1923-1926, rkp., sz., k. 144
2. Jw.
Notatki do lekcji przyrody
1926-1929, rkp, sz., k. 160
3. Wolna Wszechnica Polska
Listy obecności uczniów, notatki,
1929, rkp., l., k. 24
4. Romana Lubodziecka, *Wanda Haberkantówna 1871-1930. Życie i działalność*
Opracowanie
1963, masz., l., k. 164
5. Wanda Haberkantówna, *Protokoły lekcji przyrodoznawstwa*, część 1 i 2
2 książki
1927, 1929, druk, sz., s. 163 + 152